ފަހި މަދަދު ލޯން - އާންމު ސުވާލާއި ޖަވާބު

1- މި ލޯން އަމާޒުކުރެވިފައިވަނީ ކޮންބަޔަކަށް؟

- މި ލޯން އަމާޒުކުރެވިފައިވަނީ:
- ވިޔަފާރީގެ އާމްދަނީ ބޭންކް ޑޮކިއުމަންޓް ކަވަރު ނުވުމުގެ ސަބަބުން ކޮންވެންޝަނަލް ބޭންކިންގ ނިޒާމުން ލޯން ހޯދުމަށް ދަތިވެފައިވާ އަންހެނުން <u>ވިޔަފާރިވެރިންނަށް</u>
- އަހަރެއްގެ މައްޗަށް ދިޔަ ޖުމްލަ ވިޔަފާރީގެ އާމްދަނީ 1 މިލިއަން ރުފިޔާ އަށްވުރެ އިތުރު ނުވާ <u>އަންހެނުން ވިޔަފާރިވެރިންނަށް</u>

2- މިލޯން އަމާޒު ކުރެވިފައިވަނީ މުޅިން އަލަށް ފަށާ ވިޔަފާރިތަކަށް ހެއްޔެވެ؟

- މި ލޯން އަމާޒުކުރެވިފައިވަނީ އަންހެނުންގެ ހިއްސާ އަދި ބައިވެރިވުން ހިމެނޭ މުޅިން އަލަށް ފަށާ އަދި މިހާރުވެސް ކުރަމުންގެންދާ <u>ވިޔަފާރިތަކަށެވެ.</u>

3. ކުންފުނި ނުވަތަ ޕާޓްނަރޝިޕް ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ މިލްކުވެރިކަން އެތައް ބަޔެއްގެ ދަށުގައިވާ ވިޔަފާރިތަކަށް ހިއްސާ ވަކި މިންވަރަކަށް ޝަރުތުހަމަވާންޖެހޭތޯ؟

- އާއެކެވެ، މި ލޯން ނެގުމަށް ކުންފުނިތަކާއި ނުވަތަ ޕާޓްނަރޝިޕްތަކުން ހުށަހަޅާނަމަ، އެ ވިޔަފާރިއެއްގެ މެޖޯރިޓީ ހިއްސާ އޮންނަންވާނީ އަންހެނުން ހިއްސާދާރުންގެއެވެ.
- މި ޝަރުތު ކަނޑައެޅިފައި މިވަނީ އެ ވިޔަފާރިއަކީ އިސްތިޤުލާލު އަންހެނުންގެ ވިޔަފާރިއެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، އަންހެނުން ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާގައި ބާރުވެރިކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައެވެ.

4. އެހެން ބޭންކުތަކުން ލޯން ނަގާފައިވާނަމަ މި ލޯނަށް އެދި ހުށަހެޅޭނެތޯ؟

- އާދެ. ހުށަހެޅޭނެ، ނަމަވެސް އެޕްލިކޭޝަން ހުށައަޅާ ތާރީޚުގައި، އެހެން ބޭންކުތަކުން ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކުގެ ޕޭމަންޓް ޗެކް ވެފައިވާ 12 މަސް ގަވާއިދުން ދައްކާފައިވާނަމައެވެ. މިގޮތުގެ މަތިން ވިޔަފާރި އަދި އޮޑިޓްއެއްގައި ބަލައިދާ އެހެން ފައިނޭންޝަލް އަމަލުތަކެއް އޮންނަން ވާނެއެވެ.

5. މިލޯނަށް އެދޭ ފަރާތަކީ އެއްވެސް އިޖުރާ އޮފިސަރެއް ވިބިނޭސްކުރާނަމަ؟

- <u>އިޖުރާ އޮފިސަރެއް ކަމުގައިވާނަމަ ޖެހޭނީ ހަމަ އެކަނި ވިޔަފާރިއެއް މުޅިން އަލަށް ފަށާނަމަ،</u> އަދި އިޖުރާ އޮފިސަރެ ކަމުގައި ކުރިން، ގެޓަސްގެ މުއްދަތުގައި އިންޓަރސްޓްބަރާ ފައިސާ ދެއްކުން ކަމުގެ ގާބިލްކަން ހުރިތޯ ކަމުގައިކުރުމަކެވެ.
- އަލަށް ފަށާ ވިޔަފާރިތަކަށް ލޯނަށް އެދޭފަރާތުގެ އިޖުރާ އޮފިސަރެއް ކަމުގައި ނުވާނަމަ، އެފަރާތްތަކަށް އޮފިސަރެ ކަމުގައި ކުރެވޭ އިޖުރާކުރައްވައިގެން ބައިވެރިއެއް ލޯނަށް އިޖުރާކުރުމައްވައިގެން އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅޭނެއެވެ.

6. ވިޔަފާރިކުރާތާ 6 މަސްދުވަސް ފުރިހަމަވާކަން ދައްކައިދޭން ހުށަހެޅޭނީ ކޮން ލިޔުންތަކެއްތޯ؟

- ބަޖެޓްގެ ގޮތުގައި ގުޅުންހުރި އޮޑިޓްކުރެވޭ، ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓް (ވިޔަފާރި މުއާމަލާތުގެ ފުރިހަމަ ހުސްނަޑާލާ)، މުދަލަށްފައިވާ ބިލުތައް އަދި ރިފަރެންސް ލެޓަރ ހުށައެޅިދާނެއެވެ.
- ގުޅުންހުރި ބައިވެރިއާއި ބަލަހައްޓާ ގޮތުގައި ބައިލިމާ ސަރުކާރުގެ ހުށައެޅޭނެއެވެ.

V2.0

- މީގެ އިތުރުން ލޯނަށް އެދޭ ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާކަން ހާމަކޮށްދޭ ރަށު ކައުންސިލްގެ ސިޓީފޮށް ބަލައިގަންނަވާނެއެވެ.

7. ފައިނޭންސް ނުކުރާނީ އެއްވެސް ވިޔަފާރި ދާއިރާއެއް ވޭތޯ؟

- އެސްޑީއެފްސީއިން މިވަގުތު ފައިނޭންސް ކުރުން މެދުކަނޑާލާފައިވާ ދާއިރާތަކަކީ މި ޕްރޮޖެކްޓްގެ ދަށުންވެސް ފައިނޭންސް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
- **މިވަގުތު ފައިނޭންސް ކުރުން މެދުކަނޑާލާފައިވާ ދާއިރާތައް:**
  - އަލަށް ފެށޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން، ރީޓެއިލް އަދި ހޯލްސޭލް، ކެފޭ/ރެސްޓޯރަންޓް، ކޭޓަރިންގ އަދި ޓޫރިޒަމްގެ ވިޔަފާރި
  - އަލަށް ފެށޭ އަދި މިހާރުވެސް ކުރަމުންދާ ރިޔަލް އެސްޓޭޓް ވިޔަފާރިތައް

8. އަލުއަށް އަޅުން އެއްވެސް ޒަރޫރާއް ކުރަންޖެހޭނެތަ؟

- ނޫން، އެހެންނަމަވެސް ލޯނުގެ ގޮތުގައި ދޫކުރާ ބޮޑުން އަދަދުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ ހިލާ ޒަރާރާތް ކުރަންޖެހޭނީ ލޯނު ނަގާ ފަރާތުންނެވެ.

9. އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ކޮބާ؟

- އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު 15 ޖޫން 2025 އިން ފެށިގެން 31 އޮގަސްޓް 2025 ގެ ނިޔަލަށް ހުޅުވިފައި ހުންނާނެއެވެ.

10. އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހަޅާނީ ކިހިނެއް؟

- އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހަޅާނީ މިކޯޕަރޭޝަންގެ އޮންލައިން ކަސްޓަމަރ ޕޯޓަލް މެދުވެރިކޮށެވެ: https://portal.sdfc.mv/login
- އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅީ ހަމަ އެކަނި އޮންލައިން ބޭނުމެއްގެ ޒަރީއާ އެކައުންޓް މެދުވެރިކޮށެވެ. (ކައުންޓަރ އަދި ޕާޓްނަރ ސެންޓަރތަކަށް ވެސް)

11. އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން އެއްވެސް ފީއެއް ދައްކަންޖެހޭތަ؟

- ލޯނަށް އެދިފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަވާ ހުރިހާ އެޕްލިކޭޝަންތަކަށް **ނަން-ރިފަންޑަބަލް 300 ރުފިޔާގެ އިވެލުއޭޝަން ފީއެއް** ނެގޭނެއެވެ.
- އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުމުން ރަސްމީ 3 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުތުތަކަށް ބަލައި، ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަވާނަމަ، އިވެލުއޭޝަން ފީ ނެގޭނެއެވެ.
- އަދި މައިގަނޑު ލިޔެކިޔުންތައް ޕްރޮސެސްކުރުން ކުރިއަށް ދެމެހެއްޓުމަށް ރަސްމީ 3 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ފީ ދައްކަންޖެހޭނެއެވެ.
- މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފީ ނުދައްކައިފިނަމަ، އެޕްލިކޭޝަން ކެންސަލްކުރެވޭނެއެވެ.
- ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަނުވާ އެޕްލިކޭޝަންތަކަށް އެއްވެސް ފީއެއް ނުނަގައި ކެންސަލްކުރެވޭނެއެވެ.
- މި ފީއަކީ **އެޕްލިކޭޝަން އާއި ގުޅޭ ނިންމާ ނިންމުމަކާއި ގުޅިގެން ނަގާ ފީ އެއް ނޫނެވެ.** މިފީ ނެގެނީ ހަމައެކަނި އެޕްލިކޭޝަން ޕްރޮސެސްކުރުމާއި އިވެލުއޭޓްކުރުމަށެވެ.

12. ސަޕޯޓް ހަމަވާކަން ކަނޑައަޅުއްވުމަށް ބެލެވޭނީ ކޮންކޮންކަމެއްތަކަކަށްތޯ؟

އެޕްލިކޭޝަން ސަބްމިޓްކުރެވޭނީ:

- ކަސްޓަމަރާފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޝަރުތުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ބެލުމަށް. (ޕްރޮޖެކްޓްގެ މަޢުލޫމާތު/ޝަރުތުތައް www·sdfc·mv ގައި ލިބެންހުންނާނެ)
- ލޯނުގައި ބައިވެރިވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން (ވިޔަފާރި ހިމެނޭގޮތުން) އެހެން ބޭންކުތަކުން/މާލީ އިދާރާތަކުން ނަގާފައިވާ ފެސިލިޓީތަކުން ފާއިތުވި 12 މަސްދުވަހު ގަވާއިދުން ފައިސާ ދައްކަމުން ދާކަން ކަނޑައަޅުއްވުން

13. މި ލޯނު އެޕްލިކޭޝަން ޕްރޮސެސްކުރުމަށް ނަގާކަމަށް ވަގުތުކުރެވޭ މުއްދަތަކީ ކޮބާ؟

- އެޕްލިކޭޝަން ބަލައިގަތުމާއި ރިވިއުއާއި ވެރިފިކޭޝަން ޕްރޮސެސް ނިމުމުންނެވެ، އަދި އާގެ ފަހުން ކޮންޓްރެކްޓް އިމްޒާކުރުން ފުރިހަމަވުން، މި މަރުޙަލާތަކަށް ފުރިހަމަކުރަން ޑިސްބަރސްމަންޓް ހަމަޖެހުމަށްވުރެ 4-5 ހަފުތާ ނަގާނެ ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.
- ހުރިހާ ފަރާތަކުން އެޕްލިކޭޝަންތަކުގައި މަޢުލޫމާތު އަދި ޑިސްބަރސްމަންޓް ހަމަޖެހުމަށް ކުރުގޮތަކަށް އެޕްލިކޭޝަން ޕްރޮސެސްކުރުމުގައި ފަސޭހަކަށް ހައްދަން އެކަށީގެންވެއެވެ.

14. ލޯނުގައި ބައިވެރިވާނީ އުމުރު ފަރާތެއް ބޭނުންވާ ހާލަތަކީ ކޮބާ؟

- ލޯނަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ 65 އަހަރު ފުރިފައިވާ ނުވަތަ ލޯނުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި 65 އަހަރު ފުރޭނަމަ.
- ލޯނަށް އެދޭ ފަރާތުގެ އާމްދަނީ ކަށަވަރު ނުވާނަމަ

15. ކޯބޮރޯވަރ ގެ ގޮތުގައި އަންނަ ފަރާތަށް އާމްދަނީ ލިބެންޖެހޭތޯ؟

- ކޯ-ބޮރޯވަރ ގެ ގޮތުގައި އަންނަ ފަރާތުގެ ފާއިތުވީ 6 މަހުގެ އާމްދަނީ އެފަރާތުގެ ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓުން ކަށަވަރު ކުރެވެން ވާނެއެވެ.

16. މި ލޯނަށް އެދި ހުށަހެޅުމަށްޓަކައި ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީ ކުރުން ލާޒިމުތަ؟

- ލޯނަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީ ކުރާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. ނަމަވެސް ލޯން އެޕްރޫވް ވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި، ލޯން ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ކޮންމެހެން ކުރިއަށްގެންދާ ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމުންނެވެ.

17. މިލޯން ނެގޭނީ އެންމެ ފަހަރަކުތޯ؟

- ކޮންމެ ފަރާތަކަށްވެސް (ލޯނުގައި ބައިވެރިވާ އިތުރު ފަރާތްތައް ގޮތުގައިވިޔަސްވެސް) ބައިވެރިވެވޭނީ ފަހަރަކު އެންމެ ލޯނެއްގައެވެ.
- އެހެންނަމަވެސް ނަގާފައިވާ ލޯން ހަމައަށް އެއްކޮށް ދައްކައި ނިމުމުން އިތުރު ލޯނެއް ނެގިދާނެއެވެ.

18. ލޯން އެޕްރޫވްވުމަށްފަހު، ލޯނުގެ ފައިސާ ދޫކުރުމާ ދެމެދު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ކަމެއް އޮންނާނެތޯ؟

- މާލީ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ އޮންލައިން ޕްރޮގްރާމް ފުރިހަމަކުރުން
- ގެރެންޓީ ޑީޑްގެ ޕްރޮސެސް ފުރިހަމަކުރުން
- ލޯން ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ޝަރުތުކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް.

19. މި ލޯނުގައި އެއްވެސް ޕްރޮސެސިންގ ފީއެއް ހިމެނޭތޯ؟

- ޕްރޮސެސިންގ ފީގެ ގޮތުގައި އެޕްރޫވް ކުރެވޭ ލޯނުގެ އަދަދުން 1.25% ފީގެ ގޮތުގައި ނެގޭނެއެވެ.

20. ލޯން ހަމަޖެހުމުން ލޯން ފައިސާ ޖަމާކުރާނީ ލޯނަށް އެދި ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ އެކައުންޓަށްތޯ؟

- ލޯނުގެ ފައިސާ ދޫކުރެވޭނީ މިލޯން ނަގާފަރާތް އެދި ސަޕްލަޔަރ އަށް، ޕްރޮޖެކްޓަށް ބަލާ ޒިޔާރަތް ކުރުމަށްފަހުގައެވެ. ފައިސާ ދޫކުރެވޭ ފަރާތް ކަނޑައަޅާނީ ދާނީ ލޯނާބެހޭ އިވެލުއޭޝަން މަރުޙަލާގައެވެ.
- ލޯން ދޫކުރި މަގްސަދަކުން ލޯން ފައިސާ ބޭނުންކުރުމަކީ ލޯން ނަގާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

21. ގްރޭސް މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއްވެސް ފައިސާއެއް ދައްކަން ޖެހޭނެތޯ؟

- އާދެ، ގްރޭސްގެ މުއްދަތުގައި އިންޓަރެސްޓްއަށްވާ ފައިސާ ދައްކަން ޖެހޭނެއެވެ.

22. މަހުން މަހަށް އަނބުރާ ދައްކަންޖެހޭ ލޯން ފައިސާ ދައްކާނީ ކިހިނެއް؟

- މަހުންމަހަށް ދައްކަންޖެހޭ ލޯނުފައިސާ ޑައިރެކްޓް ޑެބިޓް ގުޅުވައިގެން ލޯން ނަގާ ފަރާތުގެ ޕްރޮފައިލްގެ ބޭންކް އެކައުންޓުން އޮޓޮމެޓިކުކޮށް ނެގޭނެއެވެ.